

Český národní komitét pro dlouhodobý ekologický výzkum – I LTER

Zápis z mimořádného zasedání ČNK pro I LTER dne 11. července 2017 v Praze, Geologická 5

Přítomni: R. Hédli, J. Hruška, K. Chobot, I. Kholová (Hubálková), Z. Křenová, E. Jelínková, P. Krám,
J. Schlaghamerský, J. Vrba, T. Vrška.

Omluveni: J. Dušek, J. Frouz, V. Novotný, P. Petřík, J. Suchomel, P. Znachor.

1. Zahájení, úvodní informace

J. Hruška přivítal přítomné a spolu s J. Vrbou a E. Jelínkovou vysvětlili vzniklou situaci:

Prakticky až do dubna letošního roku RZS s vedením ČNK pro I LTER adekvátně nekomunikovala zjevně dlouhodobý problém s platbami do zahraničí. Na schůzkách s předsedy národních komitétů jsme byli 21. 4. (Vrba) a 25. 4. (Hruška, Jelínková) seznámeni s faktem, že AV ČR nadále nebude zřizovatelem žádného ze současných 38 NK a roční příspěvky komitétů bude AV ČR nadále hradit přes instituce s právní subjektivitou, pod něž komitéty přejdou. V případě ČNK pro I LTER navrhla předsedkyně RZS dr. Sychrová jeho začlenění pod ČSPE s odůvodněním, „že se jedná o projekt“; na věcnou diskusi nebyl prostor, ani ochota naslouchat argumentům.

25. 5. 2017 Akademická rada AV ČR rozhodla o zrušení ČNK pro dlouhodobý ekologický výzkum – I LTER s okamžitou platností a o ukončení úhrad ročního členského příspěvku do I LTER: „V případě tohoto komitétu se jedná o zapojení do programu a nikoliv mezinárodní vědecké unie (v rámci ICSU), čímž komitét neplní funkci národního komitétu a činnosti z ní vyplývající.“ (sic!) RZS bylo navrženo, aby se do aktivit I LTER namísto zrušeného komitétu zapojila Česká společnost pro ekologii a zprostředkovala tak účast české vědecké komunity v tomto programu. (Kopii dopisu obdrželi všichni členové ČNK.) Toto řešení však není reálné.

Po krátké diskusi přijali přítomní členové ČNK jednomyslně následující **usnesení**: Všichni členové chtějí **pokračovat v dlouhodobém ekologickém výzkumu, mezinárodní spolupráci a zapojení do sítě I LTER**. Činnost ČNK se bude nadále řídit schváleným Organizačním a jednacím řádem ČNK pro I LTER. Současní členové jsou oprávněni jednat o nové podobě a umístění národního centra pro koordinaci CZ-LTER, které by měly být připraveny k projednání na řádném zasedání ČNK v Brně (viz dále).

2. Posouzení navržených variant dalšího postupu a koordinace CZ-LTER

Členové ČNK zevrubně prodiskutovali tři scénáře navržené v předcházející korespondenci:

MŽP – T. Vrška (e-mail z 16. 6. 2017): MŽP podpořilo několik dlouhodobě běžících programů VÚKOZ, včetně jasné deklarace "Národní sítě pro sledování a výzkum biodiverzity a dynamiky přirozených lesů", připravuje se smlouva s VÚKOZ o financování bazálních sběrů dat a provozování sítě 21 celoplošně opakovaně měřených lokalit přirozených lesů pokrývajících celý stanovištní gradient v Česku. V síti I LTER jsou kromě pralesních i další lesní plochy a celý I LTER je skvělým argumentem na podporu výzkumu dopadů klimatické změny. Další argumenty z diskuse: MŽP má pod svou gescí biodiverzitu; na území KRNAP a NPŠ leží i další I LTER lokality, vhodné pro dlouhodobý monitoring klimatické změny.

ÚVGZ AV ČR (CzechGlobe) – J. Hruška (e-mail z 18. 6. 2017): V současnosti běží poměrně složitá jednání o vypsání evropské ESFRI I LTER (resp. o zařazení na evropskou ESFRI Roadmap od r. 2019), což je hlavní činnost národního koordinátora CZ-LTER J. Hrušky. Veškeré finance (vč. personální kapacity a nezbytných zahraničních cest) v posledních 3 letech hradí ÚVGZ, který je též zaštiťující národní institucí ve všech výzvách, do nichž se I LTER Europe pouští, včetně již zmiňované a v roce 2016 podané „předaplikace“ pro ESFRI (podávalo Německo, ČR byla jen podporovatel). ČNK I LTER není „legal entity“, takže pro tyto účely stejně nebyl využitelný. Do konce roku 2017 běží projekt HORIZON 2020 **Advanced eLTER**, jenž má za úkol připravit finální aplikaci pro ESFRI, pro niž

Český národní komitét pro dlouhodobý ekologický výzkum – ILTER

několik institucí (zastoupených v ČNK) podepsalo Memorandum of Understanding. Česko je již řádným členem konsorcia, nositelem projektu za ČR je ÚVGZ a národním zástupcem je J. Hruška. MŠMT (jako zástupce ČR v programu HORIZON 2020) oficiálně podpořilo vypsaní samostatné LTER výzvy v novém programu INFRAIA (od roku 2018), byť celkový výsledek je zatím nejistý. V ÚVGZ také běží jedna z mála mezinárodně organizovaných síťových výzkumných akcí – **ILTER-INMS (Nitrogen Initiative) Task Force**.

Hlavní činností národního koordinačního orgánu (ČNK pro ILTER) bude i nadále začlenění CZ-LTER do budoucí ESFRI, a to včetně začlenění do národní „roadmap“. Navíc v ÚVGZ jsou v současnosti k dispozici prostředky (z běžícího projektu *Advanced eLTER*) na pravděpodobnou přeregistraci, zaplacení členského příspěvku do ILTER za rok 2017, posléze i na provoz databáze DEIMS a průběžné personální zabezpečení provozu sekretariátu. Zakotvení ČNK pro ILTER v rámci ÚVGZ bylo legislativně zcela bez problémů (předběžně projednáno s ředitelem prof. Markem).

BC AV ČR (SoWa) – J. Frouz (omluven, e-mail z 18. 6. 2017): BC (Soil & Water Research Infrastructure) by ČNK pro ILTER jistě zaštitit mohlo, ale možná by bylo lepší mít silnější, na AV ČR nezávislý mandát, např. v rámci Univerzity Karlovy, která je největší badatelskou institucí v zemi s dlouhou historií. J. Vrba tlumočil zájem a podporu vedení SoWa (ředitelů prof. Frouze i prof. Šantrůčkové) i nového ředitele BC prof. Grubhoffera; BC koordinuje několik ploch LTER, vlastní doménu lter.cz a hradí hosting; HBÚ hradí úvazek E. Jelínkové; v SoWa se mj. angažují ČGS, PŘF JU a PŘF UK.

Členové ČNK v diskusi poukázali na klady i rizika jednotlivých scénářů – zcela **zásadním kritériem** pro národního koordinátora i zapojení do mezinárodních projektů je **právní subjektivita** (legal entity). Jinak perspektivní scénář MŽP tuto garanci nedává, navíc existuje riziko politického obratu a tedy důvodné pochyby o dlouhodobé udržitelnosti takového řešení. Scénář BC, resp. SoWa ani UK, v dané situaci nenabízí dostatečně připravené, resp. rychle realizovatelné řešení. **Scénář ÚVGZ je v dané chvíli nejlépe připravený, skýtá přijatelnou záruku dlouhodobé udržitelnosti a zapojení do mezinárodní sítě ILTER i evropských projektů.** Všichni vysoce ocenili dosavadní působení národního koordinátora J. Hrušky při přípravě mezinárodních projektů, jakož i vstřícnost vedení ÚVGZ při jejich zastřešení, ovšem řada členů ČNK vyjádřila obavy z přílišné dominance či rizika hegemonie ÚVGZ v národní síti CZ-LTER. Přítomní členové ČNK pro ILTER se nakonec jednomyslně přiklonili k zakotvení CZ-LTER v rámci ÚVGZ, ovšem **v novém organizačním řádu koordinačního orgánu CZ-LTER by mělo být zakotveno paritní či proporční zastoupení všech institucí koordinujících plochy LTER** – např. ve vědecké radě – mj. BC (SoWa), BÚ, ČGS, ČZU, MENDELU, ÚVGZ, VÚKOZ, správ NP aj.; CZ-LTER by měl zároveň být otevřený novým účastníkům.

Závěr: Hruška projedná s ředitelem ÚVGZ rámcové možnosti zakotvení CZ-LTER v ÚVGZ a ČNK připraví návrh nové organizační struktury – **statut** a nezbytné úpravy organizačního a jednacího řádu, které budou projednány na příštím zasedání ČNK v Brně.

3. Výjezdní zasedání ČNK pro ILTER

Příští výjezdní zasedání ČNK pro ILTER se uskuteční **7. – 8. září 2017 v Brně** na MENDELU, v zasedací místnosti děkanátu Lesnické a dřevařské fakulty (Zemědělská 3, Brno – Černá Pole), s následnou exkurzí na plochu LTER Rájec-Němčice. Ubytování na kolejích a přípravu zajistí E. Jelínková v součinnosti s místními organizátory z Ústavu ekologie lesa (doc. Purchart, prof. Kulhavý).

4. Různé

- Vrba připomněl nutnost převést webové stránky www.lter.cz z Joomla! do Drupalu; Hruška nabídl možnost uhradit konverzi ze stávajícího projektu – Vrba ve spolupráci s M. Šorfem a D. Adamem navrhnu další postup a osloví vhodného specialistu.

Czech National Committee
for Long-Term Ecological Research

Český národní komitét pro dlouhodobý ekologický výzkum – ILTER

- P. Petřík rezignoval na členství v ČNK pro ILTER z časových důvodů, zůstává koordinátorem plochy LTER Křivoklátské lesy a pleše, kde navrhl úpravu monitorovaných ploch – ČNK projedná detaily na příštím zasedání.
- I. Kholová informovala o revizi ploch LTER v Krkonoších – ČNK projedná detaily na příštím zasedání.

Zapsali: Jelínková, Hruška, Vrba